

A 2268.

F 1084.
B. 275.

ABD=raamat.

SIG. SOC. S'UD.
+ ESTONORUM. +
DOKUMENTS.

Veine trükk.

Trükitud mõljandja kuluga, Tallinnas 1884.

A 2268

ABD=raamat.

[Kokku seadnud A. Tõnisson].

A b d e g h i j k l m n
 o p r s t u w ä ö ü

A B D E G H

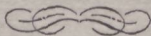
I K L M N O

P R S T U W

Ä Ö Ü.

Lapse õpetajale juhatuses.

Tähtede ja lugemise õpetus algab kolmandama lehekülje pealt. Esimese lehekülje peal olewad weikesed ja suured tähed on raamatu nime kaunistamiseks pantud. Päewas õpetatagu lapsle üks ainuke tükk; kui ta ühe päewaga mõnda tükki heaste selgeks ei saa, siis võib selle jauks teist päewa weel abiks wõtta. Lapsle püütagu õppimist igapidi armsaks teha; õpetajal seistku alati meeles: „Arm jõuab enam kui hirm.“ Ühe puhuga ei wõi last kauemine õpetada, kui kümme minutit; siis peetagu wahet ja lastagu teha muud tööd teha ehk mängida; siis algagu jälle õpetamine, siis waheaeg ja n. e. kuni selle päewa tükk õige selge on. Mida noorem laps, seda lühem olgu õpetamise aeg. — Rõige kergem õpetamise wiis on healetamine, kus lapsle tähtede helid ehk healed nõnda kätte õpetatakse, nagu nad sõnades helisewad. Kes seda wiisi tunneb, see õpetagu lugemise osakese ees otsas olewa kolme ehk nelja tähe healed esiti heaste selgeks, kinnitagu neid edasitagasi kühmistega ja lastu siis last helina järele sõnu kokku seadida: kus tarwis, seal parandagu ja aidaku ise kõrwalt ka. Tähtede helina tutvustamiseks awaldan siin mõned üksikud sõnad näituseks, milledes lugeja nende tähtede heli tähele pangu, mis teistest jämedamine on trükitud. Need sõnad on: „konn, kamm, wurr, kehwi, küll, kes, sai, pütt, aed, võib, kapp, ja, jah, lull, aeg — täis healeliste tähtede: a e i o u ä ö ü helid on ehk lugejal juba enne tuttawad, sest et nad oma nimebega enamiste ühesugused on; üksnes „u i ü“ helid on üksikult ilmudes tumedamad kui paaris olles. Näituseks: tuul, tule, siin, sinu, süda, süüd, (süid) j. n. e. — Kes healetamisega toime ei saa, see õpetagu sell wiisil, mis temal heaste tuttaw on. Õppimise osades awaltatud sõnade arusaamine ning õieti rääkimine, mis iseäranis 22-sest — 34-ma tükkini, olgu lapse juhatajal igapidi selge, et ta last kõwa ja pehme, pika ja lühikeste sõnade wahel kindlat wahet laste teha, siis on sellest õige lugemisele ja kirjutamisele jädaw kasu.

1.

i u o a

i u a a

i o a u o i a

u o u u i a

ai o oi a au

ui ai au oi.

e n m

e

n

m

e u n a m o

ui nui ai e

ei o on an

anna ae!

3.

r w l

r w l

r e w n l o

r w l u i u i

w u i r u i a w a i e i

r e i n , w a i o n l a i .

S
f
t
d

s
f
t
d

r m f n t st S d

ui sui se fest ta

tai alt mul sul

rein on must.

5.

b **p** **h**

*b**p**h*

t s d w h p b h p b ui
 tuid tuim ei leib hein ai
 pai waid wait, pai eit.

6.

f **i** **g**

*f**i**g*

h d f g i f al alg ja jah
 wai waif af waf aeg aed
 mis on waif?

7.

ä ö ö ü

ä ö ö ü

ä d ö ü j ö r ü k ö öis sōi
 jōi wōi ö kōis iir müir küir ä äi jai
 jälg jälk järg järk, mai sōi wōid.

8.

aa uu ii ee oo

aa uu ii ee oo

aas maas uus kuus siis wiis ees
 mees kool sool tool kuul tuul kaal kiil
 wiil, suur mees on siin maas.

9.

ää öö üü

äär, wäär, käär, rōom, kōom, mōōf,
 fōōf, kōōf, lōōf, müür eht müir, nüüd
 eht nüid, süüd eht süid, püüd eht püid,
 nõõp on must, äär on uus.

10.

rr ll mm nn šš tt ff pp

wurr, mürr, firr, šorr, toll, loll, küll,
 tamm, šamm, konn, õnn, lašš, kašš,
 rott, kott, lott, tiff, tōt=ta et=te!
 lük=ka kin=ni! mää=ri wak=ka!

11.

ae ea eu ue oe

aeg, aed, waew, kaew, laew, hea,
 pea, tead, head teud, tued eht toed,
 lued eht loed, moed, poeg, kašš lōi
 koe=ra, firp kar=gas pulk šuus.

12.

ōe ou äe öe üe

ōed, sōel, tōel, ōun, lōug, tōud, fäes,
wäes, päew, näeb, süed eht sōed, üel-tud
fülmad süed on mus=tad, sōel on arm.

13.

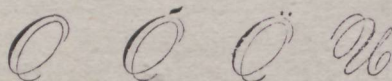
a b d e g h i j k l m n
o p r s t u w ä o ö ü

alg, efs, haud, jooft, foer, löim, nurm
paks, raud, suust, köis, wöib, wärm,
küis, kuus, tööd, laps pu=hub pil-li.

14.

Ō Ő Š Ũ

o õ ö u

Ōrg on lai. Ōr=juš wae=wab. Ő=de
nōe=lub. Šht lii=gub. Šö=pif lau=lab.
Ũ=ba öit=seb. Ũš feer=leb. Ũur tif=sub.

15.

ü

w

t

ü

w

t

Üks ja kaks. Üir on kal-lis. We-si
 woo-lab. Wõi su-lab. Taim kas-wab.
 Tu-li põ-leb. Tuul pu-hub. Too-mas
 lau-lab. Tä-di kee-dab put-ru.

16.

r

b

f

r

b

f

Ra-tas wee-reb. Rein lau-lab. Ruun
 hir-nub. Rasw til-gub. Bruu-no on
 poi-si nimi. Sant ker-jab. Sääsť kiu-nub.

17.

l

e

i

l

e

i

Lind lau-lab. Li-na kas-wab. Laps

õ=pib. Ge=ma teeb tööd. Ge=wa e=hib.
 In=gel wal=wab. In on tä=na wä=ga
 i=lus. In=gal lil=lel i=se lõhn.

18.

K S A

K S A

Koer jook=seb. Kas kar=gab. Hiir
 hüp=pab. Ka=ru mü=rab. Arm ai=tab.
 Hunt on ti=ge. Wen=na ni=mi on
 An=ton. Ar=mas=ta õi=gust!

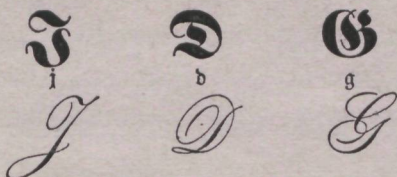
19.

Ä N M

Ä N M

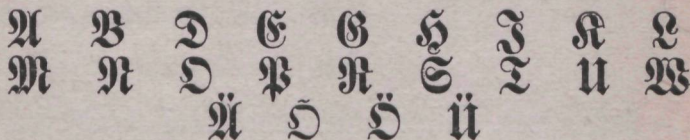
Äär on peh=me. Ämm lau=lab. Noo=
 rik sõi=dab. Nool len=dab. Me=si on
 ma=gus. Muht on wa=lus. Mart lõi=
 fab puud. Mu=ri u=ri=seb.

20.

Jaan. Jaak. Juu-li on röömus.
 Donn on jõe ni-mi. Gloo-bus on maa
 fu-ju. Jü-ri lueb. Ju-ta nu-tab är-das-te.

21.

Ants. Ge-wa. Hind-ref. Jaa-nus. Kai.
 Ne-ti. Peet. Tiit. Mir-ti. Wee-ra. Die.
 Kul-la Kein ae! Kott läks kot-ti!

22.

aed, ait, jälg, jält, järg, järk, kurg, kurt,
 king, kink, kulb, kult, laud, laut, laug, lauf.
 lind, lint, märg, märk, pang, pant, sild, silt,
 särg, särk, woid, woit.

23.

kes, kees, kepp, keeb, kus, kuus, kas kaas,
kupp, kuub, kell, keel, Mall, maal, mull,
muul, mutt, muud, pott, pood, rott, rood,
sapp, saab, will, wiil, wett, weed.

24.

haff, haaf, jutt, juut, latt, laat, koff, kook,
luff, luuf, piss, piif, patt, paat, pits, piits,
ropp, roop, sepp, seep, tatt, taat, tiff, tiif,
utt, uut, west, weest, watt, waat.

25.

keed, keet, kuud, kuut, loog, look, laad, laat,
liig, liif, raag, raaf, riid, riit, saad, saat,
saag, saaf, siid, siit, sööd, sööt, toob, toop,
tood, toot, wiid, wiit.

26.

hal=bi, hal=pi, jär=gu, jär=ku, ka=na, kan=na,
ka=si, kas=si, kol=gu, kol=ku, koi=du, koi=tu,
la=meh, lam=mas, pal=ga, pal=ka, ron=ga
ron=ka, wa=ras, war=ras, wär=gi, wär=ki,
wäl=gu, wäl=ku.

27.

a=dr, aa=der, fa=lu, faa=lu, fe=da, fee=da,
fi=da, fii=da, fo=li, foo=li, re=del, ree=del, ri=su,
rii=su, sa=bas, saa=bas, sa=da, saa=da mu=da,
muu=de, wa=li, waa=li, Wi=ru, wii=ru.

28.

hoo=ki, hoo=pi, Jaa=gu, Jaa=ku, joo=gi,
joo=ki, kii=da, kii=ta, koo=di, koo=ti, laa=da,
laa=ta, mōe=da, mōe=ta, pii=bu, pii=pu, pii=gi,
pii=ki, paa=di, paa=ti, rii=gi, rii=ki, waa=di,
waa=ti, wää=di, wää=ti.

29.

la=gi, la=ki, laf=ki, fu=bu, fu=pu, fup=pu,
fi=da, fi=ti, fit=ti, pu=gu, pa=ku, pak=ku, ra=da,
ra=tas, rat=ta, ta=ba, ta=pa, tap=pa, tu=gi,
tu=ki, tuk=ki, wa=ga, wa=ka, wak=ka.

30.

e=la=ma, faa=lu=ma, tu=le=ma, fuu=la=ma,
lu=ge=ma, liif=ka=ma, hul=gu=ma, hul=ku=ma,
ja=ga=ma, jät=ka=ma, fo=gu=ma, kii=ku=ma,

pu-ge=ma, paſ=ku=ma, ra=ba=ma, rap=pi=ma,
 ſu-ge=ma, ſōt=ku=ma, ſo=ni=ma, ſoo=ni=ma,
 ti=ba=ma tip=pi=ma wa=di=ma waa=ta=ma.

31.

a=la=mad, a=ſu=wad, hel=de=mad, e=la=wad,
 kuul=ſa=mad, ku=lu=wad, la=ge=dad, la=ku=wad,
 mō=ru=dad, mōō=da=wad, no=be=dad, no=ki=wad,
 o=li=wad, hoo=li=wad, pa=lu=jad, pa=ka=wad,
 ro=ni=jad, roo=gi=wad, tu=ge=wad, tu=ku=wad,
 u=ſi=nad, luu=ſi=wad, wi=le=dad, wi=li=wad.

32.

li=gi=mal, lii=ku=wal, loo=ma=de, lon=ka=te,
 e=lu=le, kee=le=le, rai=ſa=tud, tui=ſa=tud, u=ſi=nus,
 i=lu=dus, o=le=wif, mi=ne=wif, ka=ru=ga, kaa=re=ga,
 pi=ha=ga, pih=la=ka, kuu=la=ta, kul=la=ta, kü=li=da,
 kar=ju=da, kir=ju=ta! ku=lu=da, kuu=lu=ta!

33.

a=wi=ta=ma, hää=wi=ta=ma, ä=ra=ta=ma, är=ri=ta=ma,
 e=la=ta=ma, el=li=ta=ma, ko=liſ=taſ=ſe,
 loo=li=taſ=ſe, pi=ſu=ke=ſelt, pii=ſa=ke=ſelt, män=ni=kuſ=ſe,
 ma=ja=des=ſe, mä=ge=de=le, wää=ru=mi=ſel.

34.

fl, pl, pr, tr, fr,

klaas, klaar, kliš=ter, kliš=ma, pleff, plits, plaks, ploom, plaat, prees, pruun, proow, pruu=ki=ma, trepp, truu, trumm, trüff, troon, kraas, kruus, kriit, kroon, kraaw, kriips, krist=lit, kramp. Klaa=ri Truu=ta trii=gib kriip=su=li=seks trii=ki=tud klei=ti.

35. Kaks.

Kaks on hiirte kuningas. Temal on läikivad silmad, pikk saba, neli jalga, jalgade otsas käpad ja teravad küüned. Ta puhastab maha hiirtest ja murrab ka lindusid ja noori jäneseid maha, on väga maias ning tige aga puhas, wõib igale poole ronida, näeb öösel niisama kui päewal ja tahab inimese meelitamist.

36. Lammas.

Lammas on palju suurem, kui kaks. Temal on ka neli jalga, aga tema jalgade otsas on sõrad ja karwade asemel willad. Lammas sööb talwel heinu, aga suwel rohku. Temast saawad inimesed liha, nahka ja willa. Wil-

ladest valmistatakse kõiksugust riidet, nahast tehakse kasutaid ja saani tekkijid.

37. Hobune.

Hobune on kõige suurem kodu elajas. Temal on kaela külles laff, jalgade otsas kabjad, juur saba ja nhe käik. Ta on julge ja wahwa, teda tarwitatakse wantri- ja ratsasõidu juures, käib ka adra ja äfi ees, tallab pahmast ja weab mitmesugusid masinaid käima. Hobune lähäb hea harimisega ja hoidmisega ilusamaks ja oma waenlaste wastu woitleb ta tagumiste jalgadega.

38. Laps ja talleke.

Laps: Talleke, miks sa karjud nõnda haledaste?

Talleke: Minu ema on ära kadunud.

Laps: Kas sa kardad, et sinule keegi haiget teeb, kui sa üksi oled?

Talleke: Kartusest ei tea ma midagit, aga ma tahan oma armsa ema juures olla, niisama nagu sinagi. —

Sellejärele tuli wana lammas lähedalle ja määgis oma tallekest. See hüppas rõömuga tema juure ja ei lastnud teda enesest enam lahkuda.

39. Hobune ja warblane.

Warblane palus: „Armas hobune! Sull on sõimes rohkestest toitu, luba sealt mõni terake ka minule, sest minu kõht on üsna tühi!”

Hobune vastas lahkest: „Mõta julgeste, weike linnuke, siit saab meile mõlematele!

Nad sõiwad rõõmsaste kõhud täis. Kui juwel kange palawaga palju kärpseid sigines, kes hobuse kallale tikkusiwad, siis püüdis warblane neid hulga kaupa kinni, et nad tema heategijalle kahju ei saanud teha.

40. Hiired ja konnad.

Hiired ja konnade wahel tõusis kord nii suur riid, et neid keegi enam lepitada ei jõudnud. Mõlemilt poolt walmistati sõa wastu ja koguti sõdijaid. Waewalt oliwad nad laagedalle jõudnud ja suure toredusega sõdimist alganud, kui juba kullid ning waresed juure lendasiwad ja neid kõiki oma pugudesse sõiwad. — Nõnda juhtub riidlejatele alati.

41. Rebane ja wares.

Rebane on üsna kelm ja walelik; kõik tema teud on laidu wäärt. Kord tahtis ta wareset käest, kes puu oksa peal oma saaki sõi, liha tükki kätte saada. Ta hakkas warest kiitma

ja ütles: „Ah kui ilus sa ole! Sinu noff on palju nägusam kui teistel lindudel ja sinu pea on lõpmata kena. Küll tahaksin ma hea meeleaga ka sinu ilust laulu healt kuulda!“ — Wares sai sellest kiitusest uhkeks, uskus rebase walet ja hakkas waakuma. Waakudes libises liha tükk noka wahelt lahti ja kukkus rebase ette maha, kes seda ära söi. — Petise juttu ära usu ialgi! —

42. Sea kuningas.

Ühes Aasia maa jaus elas kord väga hea kuningas, kes suure truudusega oma riiki walitses ja kellegille ülekohut ei teinud. Aga süiski teutasiwad teda kadedad inimesed ja püüdsiwad tema üle kõlbmata juttusid rääkida. Kord oli ta omas telkis ja kuulis kudas soldatid wäljaspool telki teda laimasiwad. Aga kudas maksis ta seda kurja neile kätte? Ta astus telgist wälja ning ütles: „Sõbrad, kui teie mind tahate teutada, siis minge minust natuke kaugemale!“ —

43. Musta räästa tarkus.

Palawal põua ajal leidis jänune must räästas heina saadu äärest wee pudeli. Et ta oma lühikese nokaga sealt wett kätte ei

saanud, siis püüdis ta pudelt katki nokkida ehk ümber lükata, aga selleks oli temal jõud ka-
sin. Viimaks leidis ta ometi hea nõuu. Ta korjas weitefi kiwa ja wiskas neid pude-
lisse, kuni wesi nii kõrgelle tõusis, et ta oma
jänu wõis kustutada.

Kes wäsimust ei karda, selle soow lähäb-
täide.

44. Parastamise palk.

Hunt oli autu kuttunud, mida inimesed tema
püüdmiſeks oliwad walmistanud. Seda nägi
rebane, hakas hädasse langenud loomakest pil-
kama ja nimetas teda lolliks, et ta püüdjate
kawalusest ei olnud aru saanud. Kui ta nõnda
parastas ja ümber augu ääre senna ja tänna
rõemu pärast hüpas, langes ta ise kogemata
ka sisse.

Ära pilka seda, kes õnnetusse on langenud,
sest sa ei tea, mis sinule enesele ka wõib
juhtuda. —

45. Kaks sikku.

Sügawa jõe kitsa purde peal juhtusiwad
kaks sikku teine teisele wastu tulema. „Tee
lahti!“ hüidis esimene. „Kudas sa nõnda
tohid kätseada?“ küsis teine, „mina olin
jo enne silla peal, selle pärast pööra tagasi“

ja lase mind enne üle minna!" — „Kuhu ja oma mõistuse oled jätnud?" karjus esimene, „mina olen sinust wanem ja peaksin tagasi pööрма! Ei ialgi!" — Nõnda jonnisivad mõlemad ega tahtnud kumbgi järele anda, kuni nad sarwedega teine teist poksima hakkasivad. Kangeft pörutamisest kufkusivad aga mõlemad üle silla ääre jõkke, kust nad wae-walt weel eluga peasesivad. —

Nõnda juhtub jonnijatele ifka.

47. Jumal.

Jumal on kõige ülem kuningas ehk walitseja. Ta on taewa ja maa, päikese ja tähed, inimesed ja kõik loomad loonud. Ta walitseb ja hoiab kõiki, keda Ta on loonud, isaliku armastusega. Sellepärast hüitakse Teda armuliseks taewa Isaks. Ta on igas kohas ja näeb kõik, mis tehakse. Ta on helde ja armastab õigust, aga wihtab kangeste õelust ja ülekohtut. Kes Teda armastawad ja õiguses elawad, neile teeb Ta palju head ja annab igawest õnnistust. —

48. Jeesus.

Jeesus on Jumala Poeg. Ta sündis lunastamise töö pärast ka inimeseks. Betlem=

ma karjased oliwad esimesed, kellele seda sündimist kuulutadi. Jeesus kaswas wagaduses, oli sõnakuulelik wanemate wastu ja armastas inimesi. Müüd on Ta jälle taewas, oma Isa juures ja walitseb Temaga kõige looduse üle. Jeesus tahab, et kõik lapsed nii wagad ja sõnakuulelikud oleksiwad, kui Tema oli, sellepärast ütleb Ta: „Laske lapsukesed minu juure tulla, et nad minust õpiwad, õnnistust saawad ja taewariiki päriwad!“

49. Millal maksan?

Millal maksan memme waewa,
 Hea ema piima waewa,
 Kael kael kandemise?
 Kaswatas kui kaunakesta,
 Wiis mind põlles põllu peale,
 Pani parmaste wahete,
 Sületäide keskeella:
 Et ei tulnud tuuli peale,
 Ega weerend wihma peale!

50. Õpetuse sõnad.

1. Kuule oma wanemate sõna, sest neimad on sind sünnitanud ja ära põlga neid mitte, kui nad wanaks on saanud. — 2. Kes oma suud ja keelt hoiab, see hoiab oma hinge

ahastuse eest. — 3. Osta tõtt ja tarkust, mõistust ja õpetust, aga ära kauta neid mitte. — 4. Wiin ajab pillama, kange joomaaeg mõllama, sellepärast ei saa keegi targaks, kes nende sõber on. — 5. Vihkamine kihutab riidu, aga armastus katab üleastumise kinni. — 6. Parem pisut õigusega, kui palju ülekohtuga. —

Laps mängib rõngastega.

Jeesuse palve.

Meie Jsa, kes Sa oled taewas! Pühitsetud saagu Sinu nimi. Tulgu meile Sinu riik. Sinu tahtmine sündigu kui taewas, nõnda ka maa peal. Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew. Anna meile andeks meie wõlad, nõnda kui meie andeks anname oma wõlglastele. Ära saada meid mitte kiusatuse sisse, waid peasta meid ära kurjast. Sest Sinu pärralt on riik, wägi ja auu igawestel! Amen.

Sommiku palve.

Armas taewane Jsa! Ma tänan Sind, et Sa mind sell õõsel armulikult oled kaitsnud ja kõige kahju eest hoidnud. Pimedus on mööda läinud, walgus on jälle kätte jõudnud. Sinu ilus päikene paistab armsaste kõikide peale, soojendab ja walgustab. Aita et ka mina oma tegude poolest nii puhas wõiksin olla nagu päikene! Aita, et ma oma wanematele ja kõikidele wõiksin head teha ja neile rõõmuks olla! Amen.

Palve enne söömist.

Armas Jssand! Sina oled helde ja Sinu helbus toidab kõiki, kes elawad ning liiguwad. Önnista seda rooga, mis meie praegu oma ihu rammuks wõtame! Amen.

Palve pärast jõomist.

Tänagem Issandat sest Tema on hea ja Tema heldus kestab igaweste! Tema teud on suured; kõik loodus on täis Tema pärandusi. Temale toogem auu ja kiitust! Amen.

Õhtu palve.

Oh kõigewägemam Issand! Meie täname Sind, et meid mööda läinud päewal kõige kahju eest oled hoidnud. Kõik loomad jääwad une hõlma puhkama, aga Sina, nende Looja, ei maga ega uinu, waid näed õõsel niisama selgeste nagu päewal. Sellepärast palume Sind, hoia ja kaitse meid, et meie mingisugust häda ega õnnetust ei sünniks! Saada omad inglid meie ümber walwajaks, et meie rahulikult wõiksime magada ja rõõmuga uut päewa walgust näha saada! Amen.

Maja.

Tõllaga sõitjad.

Auru-laew.

Auru-mašin.

Arvu tähed ehk numbrid.

	*	*	**	**	***	***
*	*	**	**	**	**	**
1	2	3	4	5	6	7
üks	kaks	kolm	neli	viis	kuus	seitse
	****	****	****	****	****	****
	****	****	****	****	****	****
	8	9	10			
	kahetja	üheksa	kümme			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Tuule väski

Radina keeli numbrid.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX				
13	14	15	16	17	18	19	20				
XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXX	XL	L				
21	22	23	24	25	30	40	50				
LX	LXX	LXXX	XC	C	CC	CCC	CD	D	DC		
60	70	80	90	100	200	300	400	500	600		
		DCC	DCCC	CM	M						
		700	800	900	1000						

Arwamise märgid.

+ lisause märk; 2+3, tähendab: 2 ja 3.

— vähenduse märk; 15—7, tähendab: 15-est 7 ära, ehk: 15 vähem 7.

× on korra märk ehk kasmatamise märk; 2×3, tähendab: 2 korda 3.

: on jagamise märk; 30 : 5, tähendab: 30 on jagatud viieks osaks.

= on-märk ehk tase märk; 2+3 = 5, tähendab: 2 ja 3 on 5; 25 : 5 = 5, tähendab : 25 jaetud 5-eks osaks on 5. j. n. e.

Wõerad tähed.

Cc (tse) räägitakse kui pehme „k“: Carl, Columbus, Cook; aga a, i, ä ees kui „tse“: Cilicia, Cedri-puu, Sicilia, Cäsarea.

Ch ch (tse-ha) räägitakse kui kõwa „h“, sõna alguses ka kui „k“: Koch, Chaldea, Chiwa, Christus.

Ff (ehw) räägitakse kui kõwa „w“: Friedrich, Geografia.

Z z (tset) räägitakse kui kõwa „tʃ“: Zoologia, Zion, Zeitung.

V v (fau) räägitakse muis keeltes kui „w“: Victor, Venus; aga Saksakeeles kui „f“: Verden, vermeiden.

Sch sch (es-tse-ha) heli ei ole wõimalik tähtedega tähendada, seda peab õppijale suu sõnaga ette räägitama. Schiller, Schlüsselburg.

Qu qu (ku) räägitakse kui „kw“: Quinte, Quatember, Quartett.

X x (iks) räägitakse kui „ks“: Alexander, Sextus.

Y y (ipsilon) luetakse wähest kui „i“: Lady, July, Suny, wähest kui „ü“: kynä, hynä; sõna alguses, täis hääleliste ees kui „j“: Yukatan, York.

Radina keeli tähed.

Aa Bb Cc Ch ch Dd Ee Ff Gg Hh

А а В в С с Сh ч D d E e F f G g H h

Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr

И и J j K k L l M m N n O o P p Q q R r

Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz Ää

С с Т т U u В в W w X x Y y Z z Ä ä

Öö Üü

Ö ö Ü ü

Anna leiba! Eewa mine tupp! Tule sööma! Raiu puid! Lõika katki! Kes lähäb mõisa? Willem sõidab linna. Kes hakkab kirjutama? Mitu meest sa nägid? Naine nutab. Saul naerab. Friedrich lueb Zeitungi. Iaan õpib Geografiat. Ilm on ilus. Hindrek laulab. Otu wilistab. Uks kääksub. Lõukene lõõritab. Kari lähäb wainule. Kiwi on kõwa.

Kirja märgid.

- **punkt**, ütelse ehk kõne kindel lõpe märk.
- , **komma**, ütelsestes tarvitataw lühike finni pidamise märk.
- ; **semikoolon**, ehk pool-punkt, pikem finni pidamise märk.
- : **koolon**, näituse märk.
- **mõtlemise märk**,
- ! **õhtamise märk**, mida nende ütelseste järele pannaõse, mis õhtamist, käskmist ja hüidmist tähendawad.
- ? **küsimise märk**.
- „ “ **jutu märgid**, wahese wõetawate tähtja sõnade ehk ütelseste tähendajad.
- = **ühenduse ehk lahutuse märgid**.
- ' **kustutamise märk**.
- ∴ **fordajad märgid**, mis ütelsest, mille järel nad seisawad, weel teist forda käsiwad lugeda ehk laulda.
- O [] **klamrid**, fulgumise märgid, mille wahese seletaw sõna ehk ütelsest pannaõse.
- * † **tähenduse märgid**, mis selle sõna juure pannaõse, millest wäljaspool juttu pikemalt tahetakse rääkida.
- § **jau märk** ehk paragrahw.

Hobune.

Dinaš.

Gestifeele kirjutuse tähed.

Aa Bb Dd Ee Gg Hh
 Ii Jj Kk Ll Mm Nn
 Oo Pp Rr Ss Tt Uu
 Vv Ää Öö Üü

Wene keele trüki tähed.

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Жж	Зз	
а а	б б	в в	г г	д д	е е	же же	зе зе	
Ии	Іі	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр
и и	і і	к к	л л	м м	н н	о о	п п	р р
Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	
с с	т т	у у	ф ф	х х	ц ц	ч ч	ш ш	
Щш	Ъъ	Ыы	Ьь	Ъъ	Ээ	Юю	Яя	
штш	ъ	ы	ь	ѣ	э	ю	я	
Өө Vv Йй.								
ө ө в в й й								
ө ө ийи йстратт								

Üks - kord - üks.

1 kord 1 on 1	1 kord 2 on 2	1 kord 3 on 3
2 kord 1 on 2	2 kord 2 on 4	2 kord 3 on 6
3 kord 1 on 3	3 kord 2 on 6	3 kord 3 on 9
4 kord 1 on 4	4 kord 2 on 8	4 kord 3 on 12
5 kord 1 on 5	5 kord 2 on 10	5 kord 3 on 15
6 kord 1 on 6	6 kord 2 on 12	6 kord 3 on 18
7 kord 1 on 7	7 kord 2 on 14	7 kord 3 on 21
8 kord 1 on 8	8 kord 2 on 16	8 kord 3 on 24
9 kord 1 on 9	9 kord 2 on 18	9 kord 3 on 27
10 kord 1 on 10	10 kord 2 on 20	10 kord 3 on 30
1 kord 4 on 4	1 kord 5 on 5	1 kord 6 on 6
2 kord 4 on 8	2 kord 5 on 10	2 kord 6 on 12
3 kord 4 on 12	3 kord 5 on 15	3 kord 6 on 18
4 kord 4 on 16	4 kord 5 on 20	4 kord 6 on 24
5 kord 4 on 20	5 kord 5 on 25	5 kord 6 on 30
6 kord 4 on 24	6 kord 5 on 30	6 kord 6 on 36
7 kord 4 on 28	7 kord 5 on 35	7 kord 6 on 42
8 kord 4 on 32	8 kord 5 on 40	8 kord 6 on 48
9 kord 4 on 36	9 kord 5 on 45	9 kord 6 on 54
10 kord 4 on 40	10 kord 5 on 50	10 kord 6 on 60
1 kord 7 on 7	1 kord 8 on 8	1 kord 9 on 9
2 kord 7 on 14	2 kord 8 on 16	2 kord 9 on 18
3 kord 7 on 21	3 kord 8 on 24	3 kord 9 on 27
4 kord 7 on 28	4 kord 8 on 32	4 kord 9 on 36
5 kord 7 on 35	5 kord 8 on 40	5 kord 9 on 45
6 kord 7 on 42	6 kord 8 on 48	6 kord 9 on 54
7 kord 7 on 49	7 kord 8 on 56	7 kord 9 on 63
8 kord 7 on 56	8 kord 8 on 64	8 kord 9 on 72
9 kord 7 on 63	9 kord 8 on 72	9 kord 9 on 81
10 kord 7 on 70	10 kord 8 on 80	10 kord 9 on 90
10 kord 10 on 100, 10 kord 100 on 1000.		

Uued walmulitud raamatud,
mis hiljuti trükitud, fisu poolest mõnusad ja
igale ühele soomitawad, on järgmised:

1. Ristirahwa õnnistuse öled.

Selles raamatus on wäga ilusad ja arm-
sad walmulitud laulud, mille sarnaseid seni-
ajani wäga pisut on nähtud. Hind: 10 kop.

2. Siioni pärled.

Rõige kaunimad pühakirja tunnistused ja
ilusad laulu salmid. Hind: 5 kop.

3. Siioni teekäija palweraamat,

kus kõik ilusad palwetamised sees seisawad,
mis ristirahwas tarwitawad. Ta on nii mõ-
nusa fisuga ja ojawalt kogu seatud, et ta
oma otstarbet täieste täidab. Nimetatud raa-
mat ei peaks kellegil puuduma. Hind: 20 kop.

Hind: 10 kop.